

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. júna 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 87/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Zároveň navrhujú, aby im ústavný súd priznal finančné zadostučinenie vo výške 2 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“) sa stali účastníkmi konania v právnej veci žalobcov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „[REDACTED]“), 2. [REDACTED], 3. [REDACTED] v zastúpení [REDACTED], 4. [REDACTED] v zastúpení [REDACTED], 5. [REDACTED] v zastúpení [REDACTED], 6. [REDACTED] v zastúpení [REDACTED] a žalovaného Okresného úradu Košice, odboru opravných prostriedkov, Komenského 52, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. OU-KE-OOP4-2016/033634/Nan z 5. augusta 2016.

3. Krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 5. februára 2020 právoplatným 26. marca 2020, ktorým žalobu zamietol (výrok I), žalobcom a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal (výrok II) a účastníkom v 1. až 107. a 109. rade (vrátane sťažovateľov) priznal proti žalobcom právo na úplnú náhradu trov konania (výrok III). Proti rozsudku podali žalobcovia v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že napriek tomu, že po vydaní rozsudku vo veci samej krajskému súdu zaslali vyčíslenie trov konania, krajský súd do spísania ústavnej sťažnosti (7. júna 2022, pozn.) nevydal uznesenie o trovách, a to ani po niekoľkých urgenciách.

5. Podľa názoru sťažovateľov *„pokiaľ ide o prvé kritérium, a to o právnu a faktickú zložitost' veci, v tejto súvislosti je potrebné skonštatovať, že doba nečinnosti súdu má byť primeraná k obtiažnosti veci a to vyčíslenie trov konania. V danej veci na základe preštudovania súdneho spisu je potrebné poukázať na skutočnosť, že v danom prípade nie je možné hovoriť, o takej právnej a faktickej zložitosti veci, ktorá by mohla byť príčinou nečinnosti súdu v trvaní až 26 mesiacov a sťažovatelia tieto trov aj riadne pre súd vyčísľili. Pokiaľ hovoríme o druhom kritériu, ktorým je správanie účastníka súdneho konania, ten nezapríčinil žiadne prietahy ani omeškanie v predmetnej veci.*

Procesné strany si plnili svoje procesné povinnosti riadne a včas, a zároveň bez toho, aby ich súd musel dodatočne vyzývať na poskytnutie potrebnej súčinnosti. Sťažovatelia si riadne v stanovenej lehote splnili povinnosť. Posledné kritérium prejednáva samotný postup súdu. V danom prípade neexistuje na strane súdu žiadna zákonná prekážka v tom, aby nemohol predmetné trovy konania, ktoré účastníkom priznal aj vyčísliť.“.

6. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia sťažovatelia odvodili od dĺžky obdobia, v ktorom dochádza k zbytočným prietahom (konkrétne od marca 2020 do júna 2022), a sumy 100 eur za každý mesiac (v celkovej výške 2 600 eur pre každého sťažovateľa). Svoj návrh odôvodnili tým, že krajský súd „v tomto konaní už raz porušil práva sťažovateľov na konanie bez zbytočných prietahov a napriek tejto skutočnosti nekoná opätovne. V predošlom prípade nedostali účastníci žiadne finančné zadosťučinenie, vzhľadom aj na uvedené máme za to, nakoľko ide o rovnaké konanie a rovnakú inštitúciu je v súlade s judikatúrou ako aj právom na spravodlivý proces, aby tentokrát súd priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie a prikázal súdu konať v predmetnej veci a vydať uznesenie o trovách konania.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich označených práv prietahovým postupom krajského súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o vyčíslení trov konania.

8. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K ďalším dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

10. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

11. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov a na tento účel si vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa dôkladne oboznámil.

13. Ústavný súd zo súdneho spisu okrem iného zistil, že Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) uznesením č. k. 10 Sžrk 3/2020 z 21. apríla 2022 právoplatným 16. júna 2022 rozsudok krajského súdu z 5. februára 2020 v časti výroku III o priznaní nároku proti žalobcom na úplnú náhradu trov konania účastníkom v 1. až 107. a 109. rade (vrátane sťažovateľov) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. V rámci odôvodnenia ustálil predmet kasačnej sťažnosti tak, že táto smeruje výlučne proti tretiemu výroku napadnutého rozsudku a po podrobení ho prieskumu konštatoval, že napadnutý výrok trpí nedostatkom preskúmateľnosti, resp. nedostatkom dôvodov v takej intenzite, ktorá opodstatňuje záver o porušení práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie výroku o nároku na náhradu trov neobsahuje vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, nespĺňa nevyhnutné limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozhodnutia.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, všeobecný súd pri rozhodovaní o výške trov konania postupuje podľa vopred určených zásad a posudzuje účelnosť trov vynaložených účastníkmi konania, resp. ich právnymi zástupcami. Postup súdu pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje ústavný súd za právne zložitý alebo osobitne náročný, pretože toto rozhodovanie je rutinnou súčasťou každodennej praxe súdov.

15. Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. Sťažovatelia v tomto smere len všeobecne uviedli, že pociťujú ujmu. Poukázali na to, že v napadnutom konaní krajský súd už raz porušil ich základné právo na konanie bez zbytočných prietáhov, avšak finančné zadostučinenie im priznané nebolo.

Napriek tomu krajský súd opätovne nekoná a keďže ide o to isté porušovanie ich práv totožným porušovateľom, je namieste priznanie aj finančného zadosťučinenia. Sťažovatelia nekonkretizujú, v čom by bola ich ďalšia existencia, resp. fungovanie ohrozené v dôsledku nerozhodnutia o výške trov konania. Vo svojej argumentácii neuviedli taký dôvod, pre ktorý pociťujú ujmu, právnu neistotu v dôsledku nerozhodnutia o trovách konania. Ani z výšky požadovaného finančného zadosťučinenia nie je jasné, z čoho sťažovatelia vychádzali, keď požadujú sumu 100 eur za každý mesiac údajne spôsobených prietáhov.

16. Vo vzťahu k ďalšiemu kritériu, a to správaniu sťažovateľov, ústavný súd uvádza, že nezistil také ich konanie, ktoré by prispelo k dĺžke trvania napadnutého konania.

17. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup krajského súdu v napadnutom konaní ako tretie kritérium. Sťažovatelia namietajú vznik zbytočných prietáhov vo fáze konania po vydaní rozsudku krajského súdu, v ktorej sa rozhodlo aj o ich nároku na náhradu trov konania. V čase podania ústavnej sťažnosti teda existovala istá miera právnej neistoty sťažovateľov vo vzťahu k výsledku konania krajského súdu o výške im priznaného práva na úplnú náhradu trov konania proti žalobcom.

18. Ústavný súd akcentuje, že aj keď Správny súdny poriadok neustanovuje žiadnu lehotu, v ktorej je súd povinný rozhodnúť o výške trov konania podľa § 175 ods. 2 SSP po právoplatnom konečnom rozhodnutí, aj v tejto fáze konania je súd povinný rešpektovať základný princíp procesnej ekonómie (rýchlosti a hospodárnosti konania) vyjadrený v § 5 ods. 7 SSP. Je primárne úlohou všeobecného súdu, aby zväžil ním prejednávanú vec z hľadísk rýchlosti a hospodárnosti konania a aby následne zvolil vhodný postup. Ústavný súd zvolený procesný postup môže preskúmať a v prípade, že by všeobecný súd svojou voľbou, resp. jej následkami zapríčinil prietahy s požadovanou ústavnou intenzitou, založil by tým dôvod na vyslovenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

19. Doterajšie nerozhodnutie o výške trov konania je determinované zvoleným postupom krajského súdu. Po tom, čo bola vo veci podaná kasačná sťažnosť (apríl 2020), vykonával procesné úkony súvisiace s prípravou spisu na predloženie veci kasačnému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku. Súdny spis bol v júni 2020 predložený pôvodne príslušnému Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a neskôr najvyššiemu správne súdu, ktorý o kasačnej sťažnosti rozhodol uznesením z 21. apríla 2022.

20. Ústavný súd považuje za legitímnu požiadavku sťažovateľov dosiahnuť stav právnej istoty aj vo vzťahu k výške trov konania. Sťažovatelia vedomí si podania kasačnej sťažnosti však musia počítať so zúžením nazerania na ich doterajšiu právnu neistotu, keďže v prípade zistenia dôvodnosti kasačnej sťažnosti môže reálne dôjsť k zrušeniu rozhodnutia kasačnou sťažnosťou napadnutého, k čomu došlo aj vo veci sťažovateľov. Pomeriavajúc právnu neistotu sťažovateľov a právnu situáciu, ktorá môže vzniknúť v dôsledku vyhovenia kasačnej sťažnosti, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd svojím postupom učinil zadosť požiadavkám vyplývajúcim z práva na prerokovanie bez zbytočných prietáhov. Krajský súd po podaní kasačnej sťažnosti v ústavne akceptovateľnom období (dvoch mesiacov) predložil súdny spis kasačnému súdu.

21. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na sťažovateľmi zmienený skorší prietahový postup krajského súdu v napadnutom konaní vo veci samej. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 209/2020 z 20. októbra 2020 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, avšak v požadovanom priznaní primeraného finančného zadosťučinenia im nevyhovel. Okrem iného ústavný súd vychádzal aj z charakteru napadnutého konania pred krajským súdom, ktorého úlohou bolo preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, na základe ktorého sťažovateľa nadobudli vlastníctvo k pozemkom v záhradkárskej osade. Mieru právnej neistoty sťažovateľov, ktorí sa stali vlastníckmi pozemkov na základe právoplatného administratívneho rozhodnutia preskúmaného pred správnym súdom, vyhodnotil ústavný súd v napadnutom správnom súdnom konaní za nepochybne nižšiu. Nadväzujúc na uvedené, je potom zrejماً miera právnej neistoty sťažovateľov vo vzťahu k nerozhodnutiu o vyčíslení trov napadnutého správneho súdneho konania (v čase podania ústavnej sťažnosti s vedomím sťažovateľov o podanej kasačnej sťažnosti napádajúcej výrok o ich práve na náhradu trov konania a v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti s vedomím sťažovateľov o zrušení výroku priznávajúceho im právo na úplnú náhradu trov konania).

23. Keďže ústavná sťažnosť bola ako zjavne neopodstatnená odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu